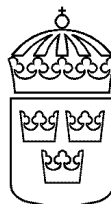


# Kulturutskottets yttrande

## 1995/96:KrU4y

EU:s regeringskonferens 1996



1995/96  
KrU4y

---

### Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 1 februari 1996 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 1995/96:30 EU:s regeringskonferens 1996 jämte motioner i de delar som har samband med kulturutskottets beredningsområde.

Kulturutskottet yttrar sig över dels skrivelsen i vad avser kulturutskottets beredningsområde, dels motion 1995/96:U25 (c) yrkande 21 som avser värnandet av de officiella språkens ställning, dels motion 1995/96:U29 (mp) yrkande 20 som avser samarbete inom EU för att förhindra skadliga våldsskildringar i TV.

### Utskottet

#### Vissa frågor som behandlas i regeringens skrivelse

I skrivelsen framhålls att folkrörelser och föreningsliv har stor betydelse för den demokratiska förankringen (s. 11). Det ankommer på de enskilda medlemsländerna att lägga fast formerna för föreningarnas verksamhet. Medlemsländerna bör underlätta och främja föreningsarbete. Detta kan också stärka den demokratiska legitimiteten i Europasamarbetet. Rätten att bilda föreningar bör om möjligt ges ett mer tydligt stöd i fördraget, anføres det slutligen i skrivelsen. Utskottet ställer sig bakom vad som sålunda anføres i regeringens skrivelse då det gäller folkrörelser och föreningsliv.

Utskottet ställer sig också bakom vad som anføres i skrivelsen om ungdomsfrågor (s. 17). Regeringen anför att åtgärder för att förstärka samarbetet kring ungdomsfrågor i fördragen bör övervägas. De insatser som utvecklas inom unionens olika politikområden, t.ex. insatser mot arbetslösheten, bör i ökad utsträckning innefatta också ett ungdomsperspektiv, anføres det vidare i skrivelsen.

#### Värnande av de officiella språkens ställning

I motion U25 (c) yrkande 21 framförs synpunkter om vikten av att de officiella språkens ställning värnas inom EU. Motionärerna anser att få frågor har lika stor betydelse som språkfrågan för EU-samarbetets folkliga stöd och legitimitet och för möjligheterna att utöva insyn för medborgare från alla

EU:s medlemsländer. Motionärerna utvecklar sina synpunkter närmare på angelägenheten av att alla de officiella språken likabehandlas inom EU. De påpekar att reflektionsgruppen har betonat att EU:s institutioner bör ägna ökad uppmärksamhet åt kravet om likabehandling av unionens alla officiella språk.

Frågan om det svenska språkets ställning i EU har behandlats av riksdagen vid en rad tillfällen. De bedömningar som därvid gjorts har enligt utskottets mening väsentlig betydelse även för bedömningen av det här aktuella motionskravet som tar upp språkfrågan utifrån aspekten att alla de officiella språken bör värnas. De vidare bedömningar som kan böra göras med hänsyn till denna infallsvinkel får göras av konstitutions- och utrikesutskotten. Med hänsyn till kulturutskottets beredningsområde har utskottet främst att bedöma frågan om motionsyrkandet bör föranleda något riksdagens initiativ för att värna svenska språkets ställning i EU.

Utskottet lämnar först en sammanfattande redovisning för tidigare behandling i riksdagen av frågor om svenska språkets ställning i EU. Redovisningen är identisk med den som återfinns i kulturutskottets betänkande 1995/96:KrU7 Språkvård, som nyligen avgivits.

Hösten 1994 uttalade sig kulturutskottet om svenska språkets ställning i EU i ett yttrande till utrikesutskottet över proposition 1994/95:19 Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. I yttrandet framhölls bl.a. att – då det gäller den demokratiska aspekten på språkanvändningen i EU – det är särskilt angeläget att rätten för svenska folkvalda representanter att uttrycka sig på sitt modersmål hävdas inom EU. Denna rätt – menade utskottet – måste med kraft hävdas från tidpunkten för Sveriges inträde i EU. Vidare anförde utskottet att det från språkvårdshåll uttryckts oro för att det vid svensk anslutning till EU skulle bli svårt att skydda den del av vårt kulturarv som det svenska språket utgör, en oro som enligt utskottet inte fick negligeras. Utskottet framhöll att det övergripande ansvaret för vården av svenska språket efter en svensk EU-anslutning liksom ditintills skulle vila på Svenska språknämnden och andra språkvårdande organ. Av central betydelse för språkvården skulle emellertid kvaliteten i översättningarna till svenska av EU:s rättsakter komma att bli, ansåg utskottet. Utskottet anslöt sig till de ställningstaganden som gjorts i Delegationen för översättning av EG:s regelverk och som bl.a. innebar att man i svensk översättarutbildning borde lägga större vikt vid utbildningen i svenska språket än vad som ditintills varit fallet. Utskottet förutsatte att man från svensk sida skulle beakta de synpunkter om svenska språket och EU som framfördes i yttrandet (yttr. 1994/95:KrU3y). Utrikesutskottet, vars betänkande godkändes av riksdagen, instämde i vad kulturutskottet anfört (bet. 1994/95:UU5 s. 31, rskr. 1994/95:63).

-----

Våren 1995 behandlade konstitutionsutskottet frågan om svenska språkets ställning inom EU. Utskottet framhöll betydelsen av att hävda svenska språkets ställning som arbetsspråk inom EU. I betänkandet refererades ett interpellationssvar som statsrådet Hellström gett i riksdagen den 15 maj 1995 i vilket han bl.a. slog fast att svenskan i och med Sveriges medlemskap är officiellt språk i EU och därmed formellt jämställt med de övriga tio EU-språken. Statsrådet ansåg det angeläget att den rätt att använda sitt modersmål som finns också aktivt utnyttjas av svenska representanter. Rekrytering-

en av tolkar hade varit ett särskilt problem. Regeringen hade i januari 1995 utformat en första vägledning till stöd för departementens och EU-representationens agerande i språkfrågan. Regeringen hade även vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristen på kvalificerade översättare och tolkar. Fr.o.m. hösten 1995 skulle en tolkskola inrättas vid Stockholms universitet. Konstitutionsutskottet, vars betänkande godkändes av riksdagen, förutsatte att regeringen skulle bevaka svenskans ställning som arbetsspråk inom EU och vidta de åtgärder som behövdes (bet. 1994/95:KU43 s. 21, rskr. 1994/95:387). Enligt regleringsbrevet för budgetåret 1995/96 skall det finnas en tolkskola vid Stockholms universitet. Inom universitetet pågår för närvarande en utredning om formerna för tolkskolan.

Här kan också nämnas att kulturutskottet i det nämnda betänkandet 1995/96:KrU7 lämnar en kort redovisning för ett förra året givet utredningsuppdrag avseende vilka åtgärder som kan behövas i den svenska förvaltningen och i EU för att garantera kvaliteten på svenska EU-texter (dir. 1995:81).

Kulturutskottet vill i linje med vad utskottet tidigare uttalat starkt understryka angelägenheten av att man från svensk sida med kraft hävdar rätten att inom EU:s institutioner använda svenska språket i såväl tal som skrift. Likaledes är det viktigt att de regler som gäller för översättning till svenska språket av EU-handlingar iakttas och att ett högt kvalitetskrav ställs på översättningarna. Med hänsyn till den redovisning som lämnats i det föregående anser utskottet att – såvitt avser utskottets beredningsområde – motion U25 i här aktuell del inte erfordrar någon riksdagens åtgärd.

### **Samarbete för att förhindra skadliga våldsskildringar i TV**

Enligt motion U29 (mp) bör ett mellanstatligt samarbete ske inom EU för att förhindra skadliga våldsskildringar i TV.

Med anledning av motionsyrkandet vill utskottet framhålla följande.

Inom EU pågår sedan länge ett samarbete på TV-området. EG:s ministerråd antog år 1989 ett direktiv (89/552/EEG) om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, det s.k. TV-direktivet. Detta innehåller bl.a. restriktioner mot våldsskildringar, rashets och pornografi, regler angående reklam och sponsring samt riktpunkter för andelen europeiska program m.m. Sverige har anpassat sin lagstiftning till direktivet genom beslut om lagen (1992:1356) om satellitsändningar av televisionsprogram till allmänheten. Regeringen har i dagarna remitterat till Lagrådet förslag till ny radio- och TV-lag, varigenom bl.a. lagen om satellitsändningar föreslås bli upphävd samtidigt som det i den nya lagen (6 kap. 1 §) föreslås en särskild bestämmelse rörande våldsskildringar och pornografiska bilder. Utskottet har inhämtat att TV-direktivet varit föremål för översyn och att EU-parlamentets kulturutskott nyligen yttrat sig över ett förslag från EU-kommissionen om ändringar i direktivet. Ministerrådet kan väntas fatta beslut i ärendet i juni månad sedan EU-parlamentet tagit ställning till ändringsförslagen.

Inom European Broadcasting Union (EBU) pågår ett samarbete på radio-

och TV-området mellan ett femtiotal länder, däribland samtliga länder som är medlemmar i EU. År 1992 antog EBU riktlinjer för hur medlemsföretagen bör förhålla sig till våldsskildringar i TV-programmen. Dessa riktlinjer har tagits fram under medverkan av bl.a. BBC och Sveriges Television. EBU vill genom riktlinjerna främja en ansvarsfull praxis för hur våld skildras i TV.

Det kan här också nämnas att vid Europarådets medieministerkonferens i Prag i december 1994 diskuterades bl.a. våldsskildringar i bildmedierna. Ministrarna enades om att det finns ett behov av riktlinjer på europeisk nivå. En arbetsgrupp tillsattes med uppgift att utarbeta möjliga riktlinjer. Sverige deltar i detta arbete.

Utskottet kan således konstatera att det redan finns ett långtgående samarbete mellan bl.a. EU:s medlemsländer då det gäller våldsskildringar i TV. Det är självfallet viktigt att detta samarbete fortsätter och efter hand utvecklas. Utskottet gör bedömningen att något riksdagens initiativ inte är erforderligt med anledning av motionsyrkandet.

Stockholm den 15 februari 1996

På kulturutskottets vägnar

*Åke Gustavsson*

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Anders Nilsson (s), Björn Kaaling (s), Marianne Andersson (c), Monica Widnemark (s), Lennart Fridén (m), Carl-Johan Wilson (fp), Agneta Ringman (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Annika Nilsson (s), Jan Backman (m), Ewa Larsson (mp), Fanny Rizell (kds), Nils-Erik Söderqvist (s), Lars Lilja (s), Birgitta Wichne (m) och Elizabeth Nyström (m).

1995/96:KrU4y

Gotab, Stockholm 1996